

Un debat i un pla contra els incendis

Aquest estiu cruel ens ha fet pensar sovint en un poema de Maiacovski: «El sol, talment un pintor foll, anava tacant la terra amb la seva còlera de color roig». A les altes temperatures, el clima de canícula, la terra eixuta i els conreus ressecs, s'hi afegien de sobte els incendis forestals, concentrats en les dates i coincidents en la gravetat a molts indrets del país i, entre nosaltres, sobretot a la Selva, la segona comarca catalana més afectada pel foc, amb 7.500 hectàrees calcinades i pèrdues milionàries en arbres, instal·lacions agrícoles i habitatges.

Com si es tractés d'una maledicció bíblica, el foc voraç s'ho enduia tot per davant: boscos, camps, coberts, masies, granges, bestiar, jardins i cases de les urbanitzacions; tot era sotmès al seu implacable flagell. El pànic s'apoderava dels veïns, impotents per aturar el ritme accelerat de la catàstrofe. Tots els mitjans disposats, totes les mesures preses, tots els estris sofisticats posats en marxa es revelaven insuficients i es veien desbordats o engolits per l'onada destructora. Totes les normes de protecció, totes les campanyes de prevenció resultaven estèrils davant la potència envaïdora de les flames.

A l'hora d'esbrinar les causes del desastre, les proves escassegen i les opinions es divideixen. Tot pot haver provocat la guspira fatal: l'acció malèvola d'un piròman, el pas d'un motorista de trial, la imprudència d'un fumador, la irresponsabilitat d'un excursionista, la descàrrega d'una xarxa elèctrica deficient. A aquestes possibles causes concretes cal afegir-hi altres motius de risc més o menys permanent: l'abandó dels boscos per part dels propietaris, la brutícia acumulada sota els arbres, la invasió indiscriminada del camp per part de la gent de ciutat, el descontrol de molts abocadors, la proliferació d'urbanitzacions en llocs inadequats, les desídies, imprevisions i negligències que són dissimulades i consentides fins que desemboquen fatalment en la catàstrofe.

Aviat es va comprovar, també, que —malgrat les aparences— no estàvem gaire ben preparats per fer front a la fatídica presència del foc. Es detectava una angoixosa insuficiència de mitjans, molt inferiors a les necessitats, i una descoordinació perillosa entre els diferents estaments, grups o col·lectius implicats en les tasques d'extinció. Com a contrapunt, s'evidenciava la capacitat de mobilització i de sacrifici de centenars de voluntaris que duïen a terme tota mena d'accions i que prestaven serveis eficaços al costat i fins per davant dels especialistes.

Però aquesta actitud altament positiva, que s'ha de qualificar d'absolutament exemplar, no pot eximir les autoritats competents de l'obligació que tenen de ser competents de veritat. No pot ser que la seguretat depengui més d'una iniciativa aïllada o d'una audàcia improvisada que del compliment estricte d'un pla rigorós en el qual quedin perfectament determinats i establerts els papers i les funcions de cadascú. Més enllà de la superació momentània dels fets per la via relativament fàcil de la subvenció, cal que s'obri un debat seriós i global sobre el fenomen i que la imaginació, l'esforç i els diners es posin al servei d'un dispositiu solvent que garanteixi la salvaguarda del país enfront de les malvestats desfermades. La sessió monogràfica del Parlament de Catalunya, massa condicionada pel llast dels plantejaments partidistes, només pot ser considerada com un pròleg polític de l'autèntic debat que encara s'ha de fer.